

ධර්ම රත්නයේ ගුණ

(ශ්‍රී සද්ධර්මයේ ගුණ)

පුණ්‍යවන්ත මනුෂ්‍යයකු මෙලොව ලබන උතුම් ම රත්න තුනක් වේ. එනම් බුද්ධ, ධර්ම හා සංඝ යන තෙරුවනයි. මිල කළ නොහැකි මෙම අගනා රත්න තුන යමෙකුට මෙලොව ජීවිතයේ අත්විඳින සියලු දුක් කම්කටොලුවලින් නිදහස් වීමටත් ඉහළ ම මානසික සුවය අත්කර දීමටත් ඒකාන්තයෙන් උපකාරී වේ. 'බුද්ධ' යනු මෙලොව පහළ වූ ප්‍රඥාවන්ත ම කරුණාවන්ත ම පුණ්‍යවන්ත ම මනුෂ්‍ය රත්නයයි. උන් වහන්සේ දේශනා කළ සත්‍ය වූත් දුකින් නිදහස් වීමට ඒකායන මාවත වූත් ලෝක යථාර්ථය 'ධර්ම' නම් වේ. එම ධර්ම මාර්ගය අනුගමනය කළ ඉන් ප්‍රතිඵල ලැබූ ප්‍රතිඵල ලැබීමට අවංකව ක්‍රියා කරන ශ්‍රාවක පිරිස 'සංඝ' නම් වේ.

මෙම තුනුවන් ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම සඳහා යමකුට අවකාශ ලැබෙන්නේ සාංසාරික ජීවිතයෙහි කරන ලද මහඟු කුසලයක ආනිසංස වශයෙනි. මිනිස් ලොව උපත ලද, මනා ඉන්ද්‍රියයන්ගෙන් යුතු, නුවණැති, ශ්‍රද්ධාවන්තයකුට පමණක් මෙම දහමින් ප්‍රයෝජන ගැනීමේ අවකාශ සැලසේ. මේ සියලු කරුණු එක්වත් වූ විට එයට 'ක්ෂණ සම්පත්තිය' යනුවෙන් සඳහන් වේ. ක්ෂණ සම්පත්තිය යනු ඉතාම භාග්‍යසම්පන්න සුභ මොහොත යන්නයි. මෙම ක්ෂණ සම්පත්තිය සම්පූර්ණ වහන්සේ බුදුරදුන් වදාළ සැබෑ ධර්මය ශ්‍රවණය කළහොත් පමණි. ඒ අනුව සම්මා දිට්ඨිය වැඩිදියුණු වන අයුරින් බුදුරදුන් දේශනා කළ පණිවිඩය ශ්‍රවණය කළ යුතු වේ. එහි මුල් අවස්ථාව 'කම්මස්සකථා සම්මා දිට්ඨිය' නමින් හැඳින්වෙන කර්මය හා එහි ඵලය පිළිබඳ විශ්වාසය ඇති වන ධර්ම දේශනා ය. යහපත් කර්ම කිරීමෙන් යහපත් ප්‍රතිඵලත් අයහපත් කර්ම කිරීමෙන් අයහපත් විපාකයත් අත්වෙනවා යන අවබෝධ ජනිත අයුරින් ධර්ම ශ්‍රවණය කළ යුතු වේ. බුදුරදුන් ධර්ම දේශනාවන්හි අනුපිළිවෙළ කථාව නමින් හැඳින්වෙන 'දානකථා, සීලකථා, සග්ගකථා ...' නමින් දක්වෙන දේශනා මගින් මෙකී අවබෝධය ඇති වේ. ඉන්පසු තවදුරටත් සම්මා දිට්ඨිය ඇති වන අයුරින් එනම් 'ලෝකෝත්තර සම්මා දිට්ඨිය' ඇති වන ලෙස බුදුදහමේ වැදගත් ම දේශනාව වන පටිච්ච සමුප්පාදය සහිත දේශනා ශ්‍රවණය කිරීම අවශ්‍ය කෙරේ. එහි දී ඇතිවීම, නැතිවීම පිළිබඳ එනම් හේතුඵල දහම පදනම් කොටගත් අනිත්‍යතාව පිළිබඳ දේශනා ශ්‍රවණය කළ යුතු වේ. මේ සියලු දේශනා ශ්‍රවණය කිරීමෙන් යමකු දැන ගන්නේ දුකින් නිදහස් වීමේ සැබෑ මාවතයි. එනම් මෙලොව වඩාත්ම සතුටෙන් සැනසීමෙන් ජීවත් වන මාර්ගයයි.

මෙබඳු අගනා දහමකින් නියම ප්‍රයෝජන ගැනීමට නම් ශ්‍රවකයකු තුළ ආරම්භයෙහි දී ම ඇති කර ගත යුතු ගුණ තුනක් ධර්මයෙහි සඳහන් වේ. එනම්

1. අවංක බව
2. මෙමඤ්චි සහගත බව
3. ප්‍රඥාවන්ත බව

අවංක බව හෙවත් සෘජු බවත් අනෙකුත් සත්ත්වයන් කෙරෙහි මෙමඤ්චි සහගත බවත් කර්මය හා හේතුඵල දහම අවබෝධ කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් නුවණත් යමකු තුළ ඇත්නම් ඕනෑම සුගතිගාමී කෙනෙකුට තමාගේ බුද්ධි මට්ටමේ ප්‍රමාණයට හා තමන් ශ්‍රවණය කරන දහමේ අර්ථවත් බවේ පමණට බුදුදහමින් ප්‍රයෝජන ගැනීමේ අවකාශ සැලසේ. මෙකී ගුණාංග ධර්ම මාර්ගයෙහි ආරම්භයෙහි දී ම තිබිය යුතු අතර ධර්ම මාර්ගයේ ගමන් කිරීමේ දී මෙම ලක්ෂණ තවදුරටත් වර්ධනය වේ. ඒවා වර්ධනය වූ පමණට මෙම ජීවිතයෙහි දී ම තමාට සතුට සැනසීම උදාවේ. සමාජගත ජීවිතයෙහිදී සාර්ථක සාමකාමී ජීවිතයක් ගත කිරීමටත් ගැටලු අඛියස නොසැලී කම්පාවට පත්නොවී සිටීමටත් මෙමගින් අවකාශ සැලසේ.

මෙම ධර්ම මාර්ගයේ ගමන් කිරීමේ දී සද්ධා, විරිය, සති, සමාධි, පඤ්ඤා යන ඉන්ද්‍රිය ධර්ම දියුණුවට පත් වේ. යමකු මෙලොව ජීවිතය කෙතරම් සාර්ථක කර ගත්තේ ද යන්න තීරණය කෙරෙන ප්‍රධානතම සාධකය වන්නේ මෙකී ඉන්ද්‍රිය ධර්ම පහ කෙතෙක් දියුණු කර ගන්නා ද යන්නයි. මෙබඳු ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැකි ලොව අන්තර්සතම අනුශාසනය වන බුදුදහමෙහි ස්වභාවය කෙබඳු ද යන්න තේරුම් ගැනීම ඕනෑම බුද්ධිසම්පන්න මනුෂ්‍යයකුගේ ජීවිත අභිලාශයක් විය යුතු ය.

භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සද්ධර්මයේ ගුණ හයක් සඳහන් වේ. ධර්මයේ ගුණ දැක්වෙන පාලි පාඨයෙහි එය දැක්වේ.

‘ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤුහි’

(පඨමචේර්භය සූත්‍රය, අ.නි. 5, බු.ජ.ත්‍රි. 458 පිට/ මහානණ්භාසංඛය සූත්‍රය, ම.නි. 1, බු.ජ.ත්‍රි. 622)

1. ස්වාක්ඛාත :- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මය මුල මැද අග යහපත් අයුරින් මැනැවින් දේශනා කළ හෙයින් එය ස්වාක්ඛාත නම් වේ. එහි කිසිදු අඩුවක් අසත්‍යයක් නිරර්ථක බවක් කිසි ලෙසකින්වත් නොමැත. ප්‍රධාන වශයෙන් සීල, සමාධි, පඤ්ඤා යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාව එහි අන්තර්ගත වන අතර පටිච්චසමුප්පාදය පදනම් ව සත්තිස්සෝධිපාක්ෂික ධර්ම එහි විස්තර කොට තිබේ.

2. සන්දිට්ඨික :- එම ධර්මයේ ප්‍රතිඵල මේ ජීවිතය තුළ දී ම ලද හැක්කකි. යමෙකු අවංකව උත්සාහයෙන් මෙම දහම සිය ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගත හොත් මරණින් මතු පමණක් නොව මෙලොවදීම එහි ආනිසංස අත්විදිය හැකි වේ. ධර්මය පිළිපැදීමේ ප්‍රධාන ම ආනිසංසය නම් සිතෙහි පවත්නා ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ යන ත්‍රිවිධ අකුසල මූල දුරු වී මානසික අසහනය දුක දුරු වී සහනය සතුට වර්ධනය වීමයි.

3. අකාලික :- කල් නොයවා ආනිසංස ලද හැකි දහමක් බුදුරදුන් ලොවට දේශනා කොට ඇත. සැපහ සුවය අපේක්ෂාවෙන් මිනිසා සිදු කරන බොහෝ කටයුතුවල ප්‍රතිඵල ලැබීමට කලක් බලා ඉදීමට සිදු වේ. එහෙත් ධර්මයේ පවත්නා සුවිශේෂත්වයක් නම් එය අනුගමනය ආරම්භ කළ මොහොතේ පටන් ම අනුසස් අත්දැකීමට හැකි වීමයි.

4. එහිපස්සික :- ‘එන්න, බලන්න’ යනුවෙන් ඕනෑම කෙනෙකුට විවෘත ව මේ දහම වෙත පැමිණීමට ආරාධනා කළ හැක. ප්‍රතිඵල මේ ජීවිතය තුළදී කල් නොයවා ලැබිය හැකි නිසා බුද්ධිමත්, අවංක ඕනෑම කෙනෙකුට පැමිණ මෙය පිළිපැද එහි ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට ප්‍රකාශ කළ හැක. බුදුදහමේ පවතින විශේෂත්වයක් නම් ‘එන්න, බලන්න’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරනවා මිස ‘එන්න, පිළිගන්න’ කිසිවිටෙකත් ප්‍රකාශ නොකිරීමයි.

5. ඕපනයික :- තමා වෙත උපදවා ගෙන ප්‍රතිඵල දැකිය යුත්තක් නිසා ‘ඕපනයික’ නම් වේ. බුදුදහමින් ලැබෙන ප්‍රතිඵල වෙනත් අයකු වෙතින් නොව තමා ම අනුගමනය කොට තම ජීවිතය තුළින් ම එහි ආනිසංස අත්විදිය හැක. එම නිසා මාර්ගඵලලාභීන් සොයාගෙන බාහිරට යාම නොව තමා වෙතින් එම ගුණ අත්හදා බැලිය හැක.

6. පච්චත්තං වේදිතබ්බො විඤ්ඤුහි :- නුවණැත්තන් විසින් වෙන වෙන ම අවබෝධ කර ගත යුත්තකි. ධර්මය කෙතරම් සත්‍ය වුවත් ප්‍රතිඵලදායක වුවත් එය අසන්නා බුද්ධිමත් නොවුණහොත් ඉන් නිසි ප්‍රතිඵල ලැබීම දුෂ්කර ය. එම නිසා ධර්මය අසන, එය පිළිපදින තැනැත්තා බුද්ධිමත් තැනැත්තකු වීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. බුද්ධිමත් බව යනු වර්තමානයේ පවත්නා අධ්‍යාපනික සුදුසුකම් නොව දුක (පඤ්චුපාදානස්කන්ධය) ඇතිවීම හා නැතිවීම පිළිබඳව දැක්වෙන හේතුවල දහම හෙවත් පටිච්ච සමුප්පාදය නුවණින් අවබෝධ කර ගැනීමේ කියුණු නුවණයි. ඇතැම් විට අධ්‍යාපන සුදුසුකම් නැත්තකුට වුව ද මෙකී නුවණැති බව තිබිය හැකි ය. එය සසර වඩන ලද ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන්ගේ ප්‍රමාණය සහ මෙලොවදී ඇසුරු කරන පුද්ගලයන්ගේ ස්වභාවය අනුව තීරණය වේ.